

Під час аналізу з'ясовують, як господарство здійснює програму перетворення непродуктивних земель на продуктивні, виявляють резерви розширення площі ріллі за рахунок освоєння цілинних і перелогових земель, зрошення й осушення земель, визначають частку загальної посівної площі у складі площі ріллі. Чим вищі ці показники, тим інтенсивніше використовуються земельні угіддя.

Під час проведення аналізу виконання плану з урожайності культур потрібно насамперед оцінити її рівень у господарстві в цілому та його підрозділах (відділках, бригадах, ланках). Для цього за кожною культурою порівнюють фактичні показники урожайності з плановими. Найсуттєвішим фактором підвищення урожайності є оптимальна структура виробництва та посівних площ і дотримання технологічних вимог (строків сівби, обробітку та збору продукції). Зростання урожайності сільськогосподарських культур можна досягти за рахунок додаткового використання добрив; підвищення їх окупності; використання насіння культур з вищою урожайністю.

Розв'язання продовольчої проблеми потребує високих темпів зростання сільськогосподарського виробництва. Для цього необхідно удосконалити організаційні форми господарств, поліпшити використання землі, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, забезпечити зростання продуктивності праці та якості роботи, забезпечити ощадливе ставлення до виробничих засобів у сільськогосподарських підприємствах. Вирішення цих питань зобов'язує керівників і спеціалістів, фермерів та орендарів аналізувати діяльність господарства і його підрозділів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Рубакова О.А., аспірант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — к.е.н., доцент О.Г. Бірюк

РОЛЬ БЮДЖЕТУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Бюджетування відіграє важливу роль у діяльності сучасних суб'єктів господарювання. Бюджети не лише допомагають у плануванні і координації економічної діяльності, служать основою для оцінювання ефективності діяльності, а й використовуються

також як засоби управління і стимулювання. Тому метою дослідження є обґрунтування ролі бюджетування в системі управління підприємством. У результаті дослідження було встановлено наступне.

1. Бюджетування є предметом обговорень, суперечок і досліджень багатьох авторів, що покликано різноманітністю в підходах до визначення його суті. У вітчизняній і російській літературі термін «бюджетування» трактується неоднозначно. Так, критичний аналіз вітчизняної і зарубіжної літератури дозволяє охарактеризувати бюджетування в цілому як управлінський процес, який здійснюється з метою підвищення ефективності діяльності на основі планування доходів і витрат. Аналіз наведених визначень бюджетування свідчить, що їх істотними недоліками є: надмірна узагальненість; зведення бюджетування за суттю лише до процесу складання бюджету, тобто планування.

Сильною стороною значної частини визначень «бюджетування» є акцент на управлінні діяльністю організації, а також акцент на можливість підвищення ефективності діяльності персоналу для досягнення спільних цілей.

Недоліком значної частини визначень є відсутність обліку, аналізу і контролю як невід'ємних елементів процесу бюджетування.

Саме це позбавляє бюджетування основної економічної мети — підвищення ефективності діяльності організації.

2. Найзагальніша мета бюджетування — підвищення ефективності функціонування компанії через посилення функцій планування і контролю. Виконуючи свої функції, бюджет і технологія бюджетування вирішують такі завдання:

а) у сфері виробництва: підвищення ефективності управління витратами; оптимізація витрат і зниження собівартості; узгодження цілей і завдань усіх виробничих підрозділів зі стратегією всієї компанії; мотивація керівників структурних підрозділів;

б) у сфері фінансового управління: розстановка пріоритетів використання фінансових ресурсів; підвищення ефективності управління ліквідністю, фінансовою стійкістю; перспективний фінансовий аналіз; прогнозування і управління майбутнім фінансовим станом компанії.

Отже, всі функції бюджетування зводяться до трьох: планування, контролю та мотивації. Бюджетування покликане пов'язувати оперативні цілі структурних одиниць зі стратегічною метою всього підприємства за допомогою мотивації керівників на виконання бюджетів їх підрозділів.

3. Бюджетування, як і будь-який інструмент управління, має свої переваги та недоліки, усвідомлення яких безпосередньо визначає ефективність впровадження бюджетування на будь-якому підприємстві. До переваг можна віднести: координування роботи підприємства загалом; позитивний вплив на мотивацію колективу; своєчасність внесення коригувальних змін та вивчення на досвіді складання бюджетів минулих періодів; можливість співробітникам-початківцям зрозуміти «напрямок руху» підприємства, таким чином допомагаючи їм адаптуватися в новому колективі; вдосконалення процесу розподілу ресурсів; сприяння процесам комунікації; розуміння менеджерами їх ролі в організації; порівняння досягнутих і бажаних результатів тощо. До недоліків можна віднести: різне сприйняття бюджетів у різних людей; складність і висока вартість впровадження системи бюджетування; висока продуктивність праці співробітників, що часто зумовлює протидію та знижує ефективність роботи; суперечність між досяжністю цілей та їх стимулюванням; при не доведенні бюджетів до кожного співробітника, вони не мають практично ніякого впливу на мотивацію і результати роботи, а сприймаються тільки як засіб для оцінки діяльності працівників і відстежування помилок.

4. Всі бюджети на підприємстві повинні бути тісно пов'язані між собою і складати єдину систему бюджетів. Для забезпечення реальності показників фінансового бюджету поряд з бюджетами доцільно складати прогностичні графіки грошових надходжень і витрат.

5. Ми підтримуємо точку зору науковців, які вважають, що є доцільним ввести поняття «бюджетне управління» (технологія бюджетування) як сукупність принципів, методів, засобів та інструментів управління на підставі бюджету. Технологія бюджетування втілюється на практиці в бюджетному процесі (безпосередньо у бюджетуванні). Бюджетний процес — це періодичне, систематичне укладання, затвердження та аналіз виконання бюджетів. При цьому бюджетний процес не є відокремленим процесом, а передбачає системний підхід до оптимізації системи управління бізнесом загалом.

6. Основними носіями бюджетної інформації є бюджетні форми, які не є законодавчо обумовленими, проводиться індивідуально для кожної компанії з урахуванням специфіки її діяльності, організаційної, а отже, і фінансової структури, цілей і завдань системи бюджетування, повноти її функціональності, ступеня автоматизації існуючих процесів та обсягів фінансування, що виділяються на впровадження цієї системи.

7. Система бюджетів дозволяє встановити жорсткий бюджетний контроль за надходженням і витрачанням засобів, створити умови для виявлення недоліків у господарській діяльності, запровадити дієвий механізм стимулювання менеджменту всіх рівнів для оптимізації своєї діяльності.

Отже, впровадження системи бюджетування на сучасних підприємствах дає змогу кожному підприємству стати інформаційно-прозорим для комерційних банків, інвестиційних компаній, інших кредиторів, що сприяє розширенню можливостей одержання кредитів і мобілізації інших джерел фінансових ресурсів для фінансування антикризової програми.

Список використаних джерел

1. Контроллинг в бизнесе: методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / [А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Примаков, С. Г. Фалько]. — [2-е изд.]. — М. : Финансы и статистика, 2002. — 312 с.

2. Сухарева Л.А. Контроллинг — основа управления бизнесом / Л.А. Сухарева, С. Н. Петренко. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. — 328 с.

3. Карпова Т.П. Основы управленческого учета / Т. П. Карпова. — М. : Инфра -М, 1997. — 392 с.

4. Харко А.Ю. Бюджетування у процесі управління фінансовою діяльністю підприємства / А. Ю. Харко // Фінанси України. — 2001. — № 9. — С. 87—91.

Самоткал В.С., магістрант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — к.е.н., доцент С.І. Ковач

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ВИГЛЯДІ ДИВІДЕНДІВ

Порядок оподаткування дивідендів, що отримуються фізичними особами, встановлений п. 170.5 ст. 170 Податкового кодексу України (далі — ПКУ). Відповідно до 170.5.1 ст. 170 ПКУ податковим агентом платника податку під час нарахування (виплати) на його користь дивідендів, крім випадків, зазначених у пп. 165.1.18 п. 165.1 ст. 165 ПКУ, є емітент корпоративних прав або за його дорученням — інша особа, яка здійснює таке нарахування (виплату). [1]